

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Szalóki Jenő ügyvéd által képviselt szám alatti lakos felperesnek a dr. Hamzsa Andrea ügyvéd által képviselt I.r., II.r., mindketten: szám alatti lakos alperesek ellen jogalap nélküli gazdagodás megtérítése iránt a Marcali Városi Bíróságon 1.P.20.461/2008. szám alatt indult, és a Somogy Megyei Bíróság 2.Pf.21.004/2009/2. számú ítéletével befejezett perében a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az állam javára, az adóhatóság felhívására 63.000 (Hatvanháromezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s :

Az I.r. alperes a felperes családjának megbízásából 2006. nyarától gondoskodott a felperesről, vele egy lakásban élve, havi 60.000 forintért. Miután az I.r. alperes szorosabb viszonyt alakított ki a II.r. alperessel, 2006. decemberében hozzá költözött, azonban ez a felpereshez fűződő kapcsolatát nem befolyásolta. A felperes fia, illetőleg menyé 2007. februárjában beszüntette az I.r. alperes részére a pénz folyósítását, és ezzel a közöttük létrejött megállapodást is megszüntették. Az I.r. alperes azonban továbbra is vállalta a felperesről való gondoskodást. A felperes 2007. május 14-én elköltözött a fia lakásából.

A felperes meghatalmazást adott az I.r. alperesnek a számlája feletti rendelkezésre. Az I.r. alperes a felperes bankkártyáját magánál tartotta, és a PIN kód ismeretében 2008. július végéig rendszeresen pénzt vett fel a felperes folyószámlájáról, amire havonta 800 Euro érkezett. A felperes egyik németországi pénzintézetnél megszüntetett számlájáról 5.800 Eurot az I.r. alperes Magyarországon vezetett számlájára utalták át, amely összeggel szintén az I.r. alperes rendelkezett.

A felperes a magyarországi árviszonyokkal nem volt tisztában, részére a szükségleti cikkeket az I.r. alperes vásárolta meg, fizette a lakásbérleti díját és rezsiköltséget. A bérelt lakásba felperes igénye szerint bútort is vásárolt. Az I.r. alperes 2007. februártól kezdődően havi 60.000 forintot vett fel a felperes számlájáról, és azt saját céljára használta fel. A felek között a viszony 2008. július végén megromlott, és egy veszekedést követően a felperes felhívta az I.r. alperest a személyi okmányainak, bankkártyájának visszaadására, és a folyószámlájáról felvett összegekkel való elszámolásra. Az I.r. alperes készített egy kimutatást, amelynek eredményeként 620 Eurot a felperes részére átutalt. A felperes az I.r. alperes által készített elszámolást nem fogadta el. Az I.r. alperes 2008. augusztus 29-én átadta a felperes jogi képviselőjének a birtokában tartott okmányokat, a felperes személyes leveleit, ékszereit, és ettől kezdődően a felek között a kapcsolat megszűnt.

A felperes módosított keresetében 1.050.000 forint és járulékai megfizetésére kérte kötelezni egyetemlegesen az I.r. és a II.r. alperest. Elsődlegesen a Ptk. 361. §-a alapján kérte marasztalni az alpereseket, míg másodlagosan a Ptk. 479. § (2) bekezdése szerint kérte kötelezni az alpereseket, akik a kereset elutasítását kérték.

A bíróság jogerős ítéletével a keresetet elutasította.

A jogerős ítélet indokolása szerint a felperes és az I.r. alperes között egy atipikus, a megbízási- és a vállalkozási szerződés elemeit egyaránt magában foglaló jogviszony jött létre, amelyre figyelemmel a Ptk. 361. § rendelkezései nem alkalmazhatók. A jogerős ítélet értelmében a Ptk. 478. § (1) bekezdése alapján a megbízó díj fizetésére köteles, kivéve, ha az ügy természetéből, illetőleg a felek közötti viszonyból arra lehet következtetni, hogy a megbízott az ügy ellátását ingyenesen vállalta el. A bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelése eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy a felperes nem tudta bizonyítani azt az előadását, miszerint az I.r. alperes ellenszolgáltatás nélkül vállalta a felperesről való gondoskodást. A bíróság azt állapította meg, hogy az I.r. alperes havonta jogosult volt 60.000 forintot a felperes pénzeszközéből a saját maga céljára felhasználni.

A bíróság a Ptk. 479. § (2) bekezdése alapján előterjesztett kereseti kérelmet is alaptalannak ítélte, mivel azt állapította meg, hogy az I.r. alperes a jogviszony megszűnésekor elszámolt, míg az a körülmény, hogy ezen elszámolás helyességét a felperes vitatta, az I.r. alperes elszámolását nem teszi semmissé. A jogerős ítélet értelmében a felperes az ebben a körben őt terhelő kötelezettség ellenére pontosan nem jelölte meg, hogy az I.r. alperes elszámolásából mely tételeket vitatja, mivel az nem

tekinthető határozott kereseti kérelemnek, hogy „az alperesek legalább 1.225.000 forint visszafizetésére kötelesek”.

A jogerős ítélet ellen a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel, a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az alperesek kereseti kérelme szerinti marasztalását kérte. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 206. §-át, a Pp. 221. § (1) bekezdését, a Pp. 3. § (3) bekezdését, és a Pp. 164. § (1) bekezdését, valamint a Ptk. 478. § (1) bekezdését és a Ptk. 389. §-át.

Érvelése értelmében a bíróság által megállapított tényállás megalapozatlan, mivel a bíróság a bizonyítékokat nem azok egybevetésével értékelte, lényeges megállapításai iratellenesek, egyes bizonyítékokat figyelmen kívül hagyott, több lényeges körülmény tekintetében nem derült ki az indokolásból, hogy azokat miért mellőzte. Sérelmezte, hogy a bíróság a D. házaspár vallomását nem vette figyelembe. Arra hivatkozott, hogy az alperesekkel nem kötött visszterhes szerződést, nem volt olyan jogviszony, amely alapján ellenszolgáltatást kellett volna nyújtania. Szerinte az alpereseknek nem kellett semmit sem tenniük érte, nem voltak felé kötelezettségeik, minden amit tettek az szabad akaratukból, mindenféle szerződéses kényszer nélkül tették. Az I.r. alperesnek a perben tett nyilatkozataiból idézett ennek alátámasztására. Szerinte a bíróság nem értékelte az alpereseknek az ellenszolgáltatás tekintetében tett különböző, eltérő tartalmú nyilatkozatait. Érvelése értelmében az I.r. alperes nyilatkozatán kívül nincs bizonyíték arra nézve, hogy visszterhes szerződést kötöttek volna.

Arra is hivatkozott, hogy a bíróság a perben nem adott a Pp. 3. §-a alapján a bizonyítandó tényekről és a bizonyítási teherről előzetesen tájékoztatást. Szerinte csak az ítéletből derült ki számára, hogy neki kellett volna bizonyítania a szerződés ingyenességét. Szerinte ezzel szemben az alpereseknek kellett volna bizonyítania, hogy szerződést kötöttek, és csak ezt követően kerülhetett volna sor annak bizonyítására, hogy nem visszterhes szerződésről volt szó. Arra hivatkozott, hogy az alperesek nem bizonyították a szerződés megkötését, annak tartalmát, az ellenszolgáltatás konkrét mértékét, míg a bíróság a tényállás megállapítása során több lényeges körülményt figyelmen kívül hagyott, és az indokolási kötelezettségének sem tett eleget. Felsorolta, hogy melyek azok az összegek, amelyek jogalap nélküli felhasználását szerinte az alperesek elismerték. Fenntartotta azt az álláspontját, miszerint az alperesek a hozzájuk került pénzével nem számoltak el, azaz nem jelölték meg, hogy mikor, mennyi pénzt vettek ki a számláról, és mikor, mire, mennyi pénzt adtak ki. Szerinte az alpereseknek kellett volna bizonyítaniuk, hogy a pénzt milyen célra használták fel.

Az alperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérték.

A felülvizsgálati kérelem alaptalan.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem jogszabálysértő.

A felperes a keresetében maga adta elő, hogy „általános meghatalmazás készült” az I.r. alperes részére a bankszámláihoz. A felperes a 2009. március 5-én tartott tárgyaláson a 7. sorszámú jegyzőkönyvbe foglaltan elmondta, hogy 2008. júliusáig mindaz a kiadás, ami a megélhetésével kapcsolatban felmerült, illetőleg amit a lakásra kellett fordítani az I.r. alperes fizette. Előadta, hogy az I.r. alperes fizette a lakás bérleti díját, ha gépkocsival kellett menni, akkor mindig az I.r. alperes szállította, az alperesek elvitték az ebédlőhöz, az I.r. alperes fizette az ebédjét.

A felperes a 8. sorszám alatt csatolt 2009. március 28-án kelt előkészítő iratában másodlagos kereseti kérelemként megbízási jogviszonyból eredő elszámolási kötelezettség elmulasztása jogcímén is előterjesztette kereseti kérelmét. A felperes jogi képviselője a 2009. május 12-én tartott tárgyaláson a 18. sorszámú jegyzőkönyvbe foglaltan előadta, hogy „azt nem vitatja a felperes, hogy az alperesekkel kötött megállapodásnak vannak más szerződéses elemei is, de álláspontja szerint a megbízási szerződés áll legközelebb ahhoz a sok tényezőt magában foglaló jogviszonyhoz, ami a felek között létrejött”.

A bíróság a felek előadása és az egyéb rendelkezésre álló bizonyítékok helytálló és okszerű mérlegelése eredményeként megalapozottan állapította meg, hogy a felek a megbízási és a vállalkozási szerződés elemeit egyaránt magába foglaló jogviszonyt hoztak létre, amelyre figyelemmel jogszabálysértés nélkül ítélte alaptalannak a felperes jogalap nélküli gazdagodás címén előterjesztett kereseti kérelmét, miután a felek egymással szerződéses kapcsolatban álltak. A bírói gyakorlat értelmében a jogalap nélküli gazdagodás szabályainak alkalmazására csak akkor kerülhet sor, ha a jogvita a felek jogviszonyára irányadó speciális szabályok alapján nem bírálható el (BH 1997.483.).

Alaptalanul hivatkozott a felperes a felülvizsgálati kérelmében a Pp. 3. § (3) bekezdésének megsértésére.

Helytállón idézte a bíróság a Ptk. 201. § (1) bekezdését, valamint a Ptk. 478. § (1) bekezdését, és utalt arra, hogy a vállalkozásra vonatkozó szabályok a vállalkozási szerződés visszterhességét

vélelmezik, ezért megalapozottan állapította meg a bíróság, hogy a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az I.r. alperes díj felszámítására nem jogosult. A mindvégig jogi képviselővel eljáró felperes beadványaiból megállapítható, hogy a felperes ezen jogszabályi rendelkezésekkel tisztában volt, az alperesek védekezésére figyelemmel ennek szem előtt tartásával terjesztette elő bizonyítási indítványait, így tekintetében a Pp. 3. §-a alapján a bíróság részéről a tájékoztatás szükségessége nem merült fel.

A bíróság a Pp. 206. §-ának megsértése nélkül állapította meg a tényállást.

A bírói gyakorlat értelmében a bizonyítás eredményének mérlegelésére vonatkozó jogszabály megsértéséről csak akkor lehet szó, ha a bíróság által megállapított tényállás az iratok tartalmával ellentétes (iratellenes), illetőleg a bíróság a bizonyítékok egybevetése, és összességükben való értékelése során okszerűtlen, logikai ellentmondást tartalmazó következtetésre jutott.

A bíróság a lefolytatott bizonyítás eredményének mérlegelése alapján az említett hibáktól mentesen, jogszabálysértés nélkül állapította meg a tényállást, és jutott arra a következtetésre, hogy az I.r. alperes díjazás ellenében nyújtott szolgáltatásokat a felperes részére.

A felperes a felülvizsgálati kérelmének 3. oldalán idézte az I.r. alperes nyilatkozatát a 2009. április 7-i tárgyalásról készült 14. sorszámú jegyzőkönyv utolsó bekezdéséből. Nem idézte azonban az általa kiemelt mondatot megelőző két mondatot, amelyben az I.r. alperes kijelentette, hogy „arról volt szó, hogy én ezt pénzért vállalom”, „én továbbra is gondoskodom a felperesről, de pénzért”.

A felperes ugyan vitatta, hogy az I.r. alperessel visszterhes szerződést kötött, azonban a visszterhesség törvényi vélelmére figyelemmel mint megbízó díj fizetésére köteles. A bíróság a felülvizsgálati kérelemben írtakkal szemben jogszabálysértés nélkül állapította meg ebben a körben a tényállást, és jutott arra a következtetésre, hogy a felperes nem bizonyította azt az előadását, miszerint az I.r. alperes ingyenesen vállalta a személye körüli tevékenység végzését. A bíróság jogszabálysértés nélkül ítélte alaptalannak a felperes II.r. alperessel szemben előterjesztett keresetét is. A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok eltérő értékelésének (az ún. felülmérlegelésnek) pedig nincs helye (BH 1999.44.).

Alaptalanul hivatkozott a felperes a felülvizsgálati kérelmében a Pp. 221. § (1) bekezdésének megsértésére is, mivel az elsőfokú

bíróság az ítéletét a szükséges mértékben megindokolta, az ítélete 9. oldalán részletesen értékelte a tanúk vallomását, és kifejtette, hogy milyen megfontolások alapján állapította meg a tényállást. A másodfokú bíróság pedig a Pp. 254. § (3) bekezdésére utalással jogszabálysértés nélkül hagyta helyben indokai alapján az elsőfokú ítéletet.

A kifejtettek értelmében a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Pp. 78. § (1) bekezdésének megfelelően kötelezte a felperest a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárási illeték viselésére. Miután az alperesek részéről a felülvizsgálati eljárással kapcsolatban igazolható költség nem merült fel, a Legfelsőbb Bíróságnak erről nem kellett döntenie.

Budapest, 2010. május 13.

Dr. Fehér Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Bartal Géza s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró